PÄÄKIRJOITUS

KOULUTUSPAKKA SEKOITTUU ENTISESTÄÄN

OLEN KUULLUT MONESTA SUUSTA vuosien varrella lausuman, kuinka hankalaa ulkopuolisen on hahmottaa Aalto-yliopistossa tapahtuvia koulutusmuutoksia. Ihan simppeliä ei muutosten seuraaminen ole aina ollut sisältäkään päin katsottuna. Koulutuksen muuttuminen kaksiportaiseksi kandivaiheeseen ja maisterivaiheeseen on vielä jokaisen helppo hahmottaa, mutta samalla koulutuksen sisällötkin ovat olleet melkoisessa muutoksessa. Yleisenä linjana on ollut kandiohjelmien muuttuminen enemmän yleisiä valmiuksia antaviksi. Samalla ammattiaineiden osuus on luonnollisesti vähentynyt.

Muutoksella on puolensa ja puolensa. Yhtenä muutosta puoltavana argumenttina on mainittu joustavuuden ja poikittaissiirtymien mahdollisuuksien lisääminen kandi- ja maisterivaiheen rajapinnassa. Toisaalta seurauksena ovat kandivaiheen vähentyneet kurssimäärät ja näin ollen myös suuremmat kurssikoot. Tämän pitäisi johtaa kustannussäästöihin, vaikka yliopistoista jostain kumman syystä vakuutellaan, että tätä ei suinkaan tavoitella.

Hupaisana yksityiskohtana palautettakoon mieliin myös se, että tasavallan hallitusohjelmaan on kirjattu tavoitteeksi parantaa kanditutkintojen työelämävastaavuutta. Se tuskin kuitenkaan onnistuu ammattiaineita vähentämällä. Hallitus näyttää katsovan kehitystä kuitenkin läpi sormien. Ehkä asiasta ei viitsitä nostaa älämölöä viimeaikaisten määrärahaleikkausten jälkeen.

Kuten tunnettua, on nykymaailmassa muutos jatkuvaa. Juuri kun olemme alkaneet tottua sinänsä hiukan keinotekoiseen termiin maankäyttötieteet ja hahmottaneet esim. Aallosta löytyvän Maankäyttötieteiden laitoksen, on tämä kaikki nyt jo historiaa. Vuoden vaihteessa Aallossa toteutetun laitosuudistuksen myötä Maankäyttötieteiden laitos on lakannut olemasta ja tilalla on nyt Rakennetun ympäristön laitos.

Uuden laitoksen rakenne muodostuu ryhmistä, joita ovat geoinformatiikka, kiinteistötalous, maankäytönsuunnittelu ja liikennetekniikka sekä vesi- ja ympäristötekniikka. Neljä ensin mainittua ryhmää mukailevat jakoa vastaaviin maisteriohjelmiin, jotka käynnistyvät syksyllä 2016 ryhmien nimien mukaisina. (Jostain syystä nyt puhutaan ryhmistä eikä tutkimusryhmistä.)

Edesmenneeseen Maankäyttötieteiden laitokseen on siis käytännössä yhdistetty samalla edesmennyt Yhdyskunta- ja ympäristötekniikan laitos, joka on ollut perinteisesti osa "raksapuolta". Lisäksi uuteen laitokseen edelleen kuuluu Rakennetun ympäristön mittauksen ja mallinnuksen instituutti MeMo.

Isommassa tilannekuvassa tällaiset muutokset ovat kuitenkin pieniä yksityiskohtia. Voimaa on jo jonkin aikaa kerännyt megaluokan muutos, jossa ammattikorkeakouluja ja yliopistoja ruvetaan tosissaan naittamaan yhteen. Vaikka ko. opinahjoja on tahoillaan yhdistelty jo vuosia, sanotaan niitä edelleen olevan aivan liikaa tämän kokoiseen maahan. Laskutavasta riippuen päästään kokonaismäärässä edelleenkin noin neljään kymmeneen. Onhan se aika paljon.

Orastavan rakennemuutoksen airueeksi on kypsynyt ns. Tampere 3 -hanke: Tampereen ammattikorkeakoulun, Tampereen teknillisen yliopiston ja Tampereen yliopiston yhteishanke. Tavoitteena on synnyttää uudenlainen korkeakoulukokonaisuus. Näköpiirissä on entistä selvemmin se, että osa yliopistojen nykyisistä kandidaattiohjelmista katoaa ja korvautuu ammattikorkeakoulututkinnoilla. Osittain näin on jo käynytkin. Aallon maisterivaiheen opintoihin maankäyttötieteissäkin on jo vuosia voinut hakea suoraan esim. ammattikorkeakoulun tutkinnon perusteella. Tämän tyyppiset muutokset mylläävät voimakkaasti koko kenttää ja vuorenvarmasti muokkaavat myös maankäyttötieteiden – tai siis rakennetun ympäristön – aluetta.

Uusimpien uudistusten myötä voidaan jälleen kerran pohtia hetki myös sitä, kuka on maanmittari. Yliopistokoulutuksen osalta asia tuntuu entisestään mutkistuvan. Oma kysymyksenä tietysti on, kuinka relevanttia tämä pohdiskelu ylipäänsä on. Käytännössä siihen joudutaan ottamaan kantaa mahdollisesti alkavassa Maanmittausinsinöörien Liiton MIL:n matrikkelityössä, jonka on suunniteltu kattavan vuodet 1990–2015. Voisi ehkä ajatella, että maisteritutkinnon suorittaminen Maankäyttötieteiden laitoksella olisi riittävä kriteeri "ammattikuntaan" pääsemiseksi silloinkin, kun pohjalla ei ole kanditutkintoa. Kimurantimpi voi olla tilanne, jossa henkilö on suorittanut vain kanditutkinnon.

Lisäksi on hyvä havaita, että osa maisteritutkinnon suorittaneista on täysin englanninkielisiä, joilla ei ole sen paremmin suomen kuin ruotsinkaan kielen taitoa. Tulisiko heidätkin ymmärtää ammattikunnan jäseniksi ja pyrkiä saamaan mukaan järjestötoimintaan ja sen verkostoihin? Kysymys maanmittariudesta on siis tuskin aivan vailla merkitystä alan järjestöissä. Ei ehkä siksi, että osattaisiin kalastella maanmittareita jäseniksi, vaan siksi, että osattaisiin kalastella myös siitä vierestä. Nykymaailma on kovin kaukana mustavalkoisesta.

ARI LAITALA
ari.laitala@maankaytto.fi